

АРОМАТИЧНІ КВІТНИКИ НА ТЕРИТОРІЇ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ: ПОЄДНАННЯ ДЕКОРАТИВНОСТІ ТА ТЕРАПЕВТИЧНОГО ЕФЕКТУ

*Дзиба А. А., кандидат сільськогосподарських наук,
Домбровська С. П., студентка¹*

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
orhideya_onydium@ukr.net*

Нині щоденні стреси впливають на фізичне та психічне здоров'я людини і виникає нагальна потреба у впровадженні ефективних методів оздоровлення. Одним із перспективних напрямків є інтеграція ароматичних квітників на території медичних закладів. Такий підхід не лише покращить естетичне сприйняття простору, але й сформує сприятливе середовище для пацієнтів, сприяючи їхній реабілітації через природний терапевтичний вплив ефірних олій.

Ароматерапія, як складова цього підходу, базується на впливі летких біологічно активних речовин, які виділяють рослини. Основний механізм дії ароматерапії полягає у тому, що ефірні олії, потрапляючи до організму переважно через дихальні шляхи, взаємодіють з нюховими рецепторами, передаючи сигнали до лімбічної системи головного мозку, яка відповідає за емоції, пам'ять та стресову реакцію [1]. Як результат активуються процеси, що сприяють зниженню рівня тривожності, покращенню настрою та нормалізації сну. Доведено, що інгаляція ефірних олій рослин може впливати на рівень нейромедіаторів, зокрема гамма-аміномасляної кислоти (ГАМК), що забезпечує заспокійливий ефект [2].

Метою дослідження є аналіз ефективності впливу ароматичних рослин для створення ароматичних квітників на території медичних закладів як засобу зниження стресу та покращення психоемоційного стану пацієнтів.

На основі проведеного аналізу встановлено, що ароматичні рослини по різному впливають на людину. У роботі [3] відмічають, що *Thymus vulgaris*, *Salvia officinalis*, які містять тимол і цинеол, мають антимікробну активність, пригнічують розмноження бактерій і грибків, що важливо для профілактики інфекційних захворювань у медичних закладах. Є зауваження, що *Lavandula angustifolia*, *Rosmarinus officinalis* впливають на центральну нервову систему:

¹ Науковий керівник – кандидат сільськогосподарських наук, професор А.А. Дзиба

ліналоол у лаванді активує ГАМК-рецептори, знижуючи тривожність, α -пінен у розмарині покращує когнітивні функції через холінергічні механізми [4]. Тактильний контакт із *Mentha piperita*, *Matricaria recutita* викликає релаксацію через сенсорну модуляцію. Виявили, що яскраві квіти *Helichrysum arenarium* і *Calendula officinalis* створюють естетичний комфорт, знижуючи рівень кортизолу на 15-20 % завдяки візуальній стимуляції [5] та стимулюють вироблення серотоніну. Також наголошують, що сприйняття ароматів і кольорів активує позитивні асоціації, що підтверджено теорією відновлювального середовища [6].

Створення ароматичних квітників на території медичних закладів є естетично виправданим та науково обґрунтованим методом покращення психоемоційного стану пацієнтів, що підтверджується сучасними дослідженнями у сфері ароматерапії та терапевтичного ландшафтного дизайну.

Отже, ароматичні квітники на території медичних закладів це простий, потужний інструмент для боротьби зі стресом і прискорення одужання. Вони зможуть забезпечувати багаторівневий терапевтичний ефект: від біохімічного пригнічення патогенів до психоемоційної релаксації через модуляцію нейромедіаторних систем. Поєднання фітонцидної активності, сенсорної стимуляції та естетичного впливу зробить їх інструментом комплексної реабілітації.

Список використаних джерел

1. Ekren, E. Design Guidelines for Therapeutic Gardens. *International Exchange and Innovation Conference on Engineering & Sciences (IEICES)* (pp. 309-314). 21 October, 2021, Fukuoka, Japan: Kyushu University.
2. Cui, J., Li, M., Wei, Y., Li, H., He, X., Yang, Q., Li, Z., Duan, J., Wu, Z., Chen, Q., Chen, B., Li, G., Ming, X., Xiong, L. & Qin, D. (2022). Inhalation Aromatherapy via Brain-Targeted Nasal Delivery: Natural Volatiles or Essential Oils on Mood Disorders. *Frontiers in pharmacology*, (13), 860043. <https://doi.org/10.3389/fphar.2022.860043>.
3. Kalembe, D. & Kunicka, A. (2003). Antibacterial and antifungal properties of essential oils. *Current medicinal chemistry*, 10(10), 813-829. <https://doi.org/10.2174/0929867033457719>.
4. Herz, R. S. (2009). Aromatherapy facts and fictions: a scientific analysis of olfactory effects on mood, physiology and behavior. *The International journal of neuroscience*, 119(2), 263-290. <https://doi.org/10.1080/00207450802333953>.
5. Mochizuki-Kawai, H., Matsuda, I. & Mochizuki, S. (2020). Viewing a flower image provides automatic recovery effects after psychological stress. *Journal of Environmental Psychology*, (70), 101445. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2020.101445>.
6. Marois, A., Charbonneau, B., Szolosi, A. M. & Watson, J. M. (2021). The Differential Impact of Mystery in Nature on Attention: An Oculometric Study. *Frontiers in psychology*, (12), 759616. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.759616>.

Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 185-річчя ННІ лісового і садово-паркового господарства НУБіП України

ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ • 5-6 червня
2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І
САДОВОПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**УЧАСНИКІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В
УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ»
(5 – 6 червня 2025 року)**

КИЇВ – 2025

Міжнародна науково-практична конференція «ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ».

Рекомендовано до друку науковою радою НДІ лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 9 від 19 травня 2025 р.)

Відповідальні за випуск:

директор НДІ лісівництва та декоративного садівництва,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.П. Бала

кандидат технічних наук, доцент О.Ю. Горбачова

© Національний університет біоресурсів і природокористування України,
ННІ лісового і садово-паркового господарства,
НДІ лісівництва та декоративного садівництва, 2025